

Posouzení disertační práce Mgr. Jitky Nešporové

nazvané

Překladatel Ludvík Kundera

K překladatelskému dílu Ludvíka Kundery lze jistě přistupovat různým způsobem. Je možno buď podat celkovou přehlednou charakteristiku nebo se soustředit na některé významnější celky. Například na překlady Bertolta Brechta nebo Georga Trakla. Zde se nabízí lákavé srovnání s Bohuslavem Reynkem (třeba Dva překlady Georga Trakla).

Mgr. Nešporová, která se dílem Ludvíka Kundery zabývá již delší dobu (jak o tom svědčí její práce diplomová i další dílčí publikace), se rozhodla pro podání komplexního obrazu. A metodologicky se v předkládané disertaci opírá, jak sama uvádí, o požadavek Anthony Pyma, podle něhož by centrálním objektem zkoumání měl vždy být člověk-překladatel.

Práce proto začíná (po nezbytném úvodu) biografii Ludvíka Kundery a pokračuje zevrubnou charakteristikou jeho díla a jeho místa v české literatuře. Tím si autorka připravila půdu pro vlastní translátologické analýzy, které tvoří centrum práce. Jedná se o čtyři rozsáhlé kapitoly. První z nich podává přehled Kunderových překladů z němčiny, při čemž se zaměřuje jak na poezii tak na prózu a dramata. Více méně samostatné úseky tvoří oddíly, věnované významnějším autorům básnických děl (Celan, Trakl, Benn, Heym), v nichž je mj. i komentována dosavadní sekundární literatura k tématu.

Druhá z nich je věnována Hansu Arpovi, jehož dílem se Kundera zabýval po celý život. Podává charakteristiku jeho života a tvorby, při čemž vyzdvihuje blízkost obou autorů i jejich vzájemné kontakty. Hledá jejich společné rysy i to, jak Arp významně ovlivnil vlastní Kunderovu tvorbu, srovnává starší (první jsou již z roku 1944) i postupně se měnící novější varianty Kunderových překladů. Rovněž sleduje recepci Arpa u nás a detailně srovnává dva české převody Arpovy sbírky „Sinnende Flammen“ z roku 1961: překlady Ludvíka Kundery s překlady Alše Nováka a přesvědčivě vystihuje jejich odlišný přístup.

Předmětem třetí rozsáhlé kapitoly je Alfred Kubin a jeho fantastický román „Die andere Seite“, s nímž se Ludvík Kundera seznámil rovněž ještě za války. Pozornost je zaměřena opět na kontakty

s autorem, je sledována geneze překladu, především však jsou z hlediska translatologického analyzovány a srovnávány tři verze tohoto překladu.

Čtvrtá kapitola se zabývá Peterem Huchelem, vzájemným vztahem obou básníků, zejména však Kunderovým překladem a jeho interpretací velmi obtížných textů. Názorně je to demonstrováno zejména na příkladu básně „Oktoberlicht“.

Zvláštní pozornost pak je v posledním oddílu věnována postavení Ludvíka Kundery jako zprostředkovatele české poezie, editora a překladatele v německo-jazyčném prostoru i překladům jeho díla do němčiny. Zejména významné byly antologie české poezie jím iniciované, např. „Die Sonnenuhr“.

Vcelku je možno konstatovat, že autorka svůj vytyčený úkol úspěšně splnila. Podařilo se jí podat výstižný a přesvědčivý obraz Ludvíka Kundery jako člověka a překladatele. Jedním z velkých kladů práce je pak to, jak ústrojně spojuje jednotlivé oblasti jeho díla. Na základě rozsáhlého shromážděného materiálu ukazuje genezi jednotlivých překladů, daří se jí rovněž prokazovat souvislosti překladů a překládaných autorů s vlastním Kunderovým dílem. Velmi cenné je také sledování (většinou na základě korespondence) úlohy Ludvíka Kundery jako zprostředkovatele německé kultury u nás a české v Německu. Z hlediska translatologického jsou nejpřínosnější tři kapitoly, věnované konkrétním a precizním analýzám překladů Arpa, Kubina a Huchela, které tvoří jádro práce. Důvody pro volbu těchto tří autorů, Kunderovi asi nejbližších, jsou přesvědčivé. Na základě všech získaných poznatků jsou formulovány některé obecnější rysy, společné většině Kunderových překladů. Poměrně velký rozsah práce svědčí o autorčině péči, na některých místech však zabíhá až do přílišné šíře.

Práci jednoznačně doporučuji k obhajobě.

Brno, 27.4.2014

Prof. PhDr. Jiří Munzar, CSc.